

О. М. Мовчан

Лозовський Соломон Абрамович

ЛОЗОВСЬКИЙ Соломон Абрамович (справж. – Дрідзо; псевд.: Матвій Григорович, робітник Олексій; 16(28). 03. 1878, с. Данилівка Олександрів. пов. Катеринослав. губ., нині Нововасилівське Гуляйпіл. р-ну Запоріз. обл. – 12. 08. 1952, Москва) – партійний, радянський і профспілковий діяч. Доктор історичних наук (1939). Надзвич. і Повноваж. Посол СРСР (1943). Державні нагороди СРСР. Проходив військ. службу в м. Казань (нині Татарстан, РФ), де 1901 екстерном склав іспити на атестат зрілості в гімназії. У тому ж році вступив до РСДРП. Вів парт. роботу в С.-Петербурзі, Казані, Харкові. Л. неодноразово заарештовували за рев. діяльність, 1908 відправили на заслання, однак дорогою він втік й емігрував до Швейцарії, звідки через декілька місяців переїхав до Франції. Як чл. Париз. групи РСДРП співпрацював із франц. соціалістами, брав участь у франц. профспілк. русі. Від 1912 входив до групи більшовиків-примиренців, під час 1-ї світової війни – більшовиків-інтернаціоналістів. Після повернення до Росії у липні 1917 обраний секр. ВЦРПС. У серпні того ж року вступив до РСДРП(б), у грудні виключений з її складу за виступи проти диктатури у пресі. 1918–19 – голова ЦК РСДРП (інтернаціоналістів), у її складі в грудні 1919 прийнятий до РКП(б). Від 1919 – чл. президії ВЦРПС, від 1920 – голова Моск. губерн. ради профспілок, ген. секр. Міжнар. ради профспілок, створ. з його ініціативи. Після заснування Профінтерну – ген. секр. цієї організації. 1922 очолив делегацію ВЦРПС на Гааз. конгресі миру, 1927 – на 1-й Тихоокеан. конф. профспілок. 1937–39 – директор Держлітвидаву; від 1939 – чл. ЦК ВКП(б) і заст. наркома закордон. справ СРСР (як послідовний антинацист поділяв погляди [М. Литвинова](#) про необхідність зближення із США, був його близьким другом); від червня 1941 – заступник нач., від 1945 – нач. «Радінформбюро»; водночас 1940–49 – завідувач кафедри історії міжнар. відносин і зовн. політики ВПШ при ЦК ВКП(б);

від 1942 – один із кер. Євр. антифашист. комітету. Автор кількох праць із міжнар. і рад. профспілк. та робітн. руху. 1946 у зв'язку із чисткою зовн.-політ. відомства і посол. корпусу «від недопустимо високої концентрації євреїв», що складала 50 %, звільнений з посади заст. наркома закордон. справ; у наступ. році – усунутий від керівництва «Радінформбюро». 1949 виведений зі складу ЦК РКП(б) і виключений із партії. Заарешт. і у т. зв. справі Євр. антифашист. комітету засудж. до розстрілу. Реабіліт. 1956.

Рекомендована література

1. Альтман И. Генеральный секретарь Профинтерна // Сов. профсоюзы. 1988. № 21;
2. О так называемом «деле Еврейского антифашистского комитета» // Изв. ЦК КПСС. 1989. № 12;
3. Костырченко Г. В. Тайная политика Сталина: Власть и антисемитизм. Москва, 2001;
4. Шамберг В. М. Лозовский. Москва, 2012.

Бібліографічний опис:

Лозовський Соломон Абрамович / О. М. Мовчан // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-56288>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).